

Näin sujuu palkkojen yhtenäistäminen käytännössä: Siun sotessa hoitajien palkkojen nosto suurimpien tasolle uhkaa leikata palveluista

Hyvinvointialueet | Kunta- ja hyvinvointialueyönantajilla (KT) on hoidettavana useita vapaaehtoisia kuntayhtymiä koskevia palkka-harmonisaatioriitoja, kertoo työmarkkinalakimies Jenni Aaltonen.

[Etusivulle](#)

Siun soten toimitusjohtaja Ilkka Pirskanen kysyy, pitääkö palkat todella harmonisoida yksittäisiin kärkipalkkoihin. "Vai voisiko se olla yleisin palkkataso tai jokin muu järkevä taso siltä väliltä, missä on paljon ihmisiä." Kuva: Jukka Gröndahl / HS

Marjaana Varmavuori HS

4.4.2022 2:00

JO VIIME syksynä tiedettiin, että uusilla hyvinvointialueilla työntekijöiden palkkojen yhteen sovittaminen tulee kalliiksi.

Nyt hyvinvointialueilla on aloitettu työt ja tilanne näyttää vielä pelättyäkin karummalta. Joissakin kuntayhtymissä palkkojen yhteen sovittamisen kustannukset uhkaavat kasvaa niin suuriksi, että edessä on leikkauksia palveluihin.

"Näin suuria palkankorotuksia ei ole huomioitu valtion budjetissa eli siinä rahoituksessa, joka on hyvinvointialueille jatkossa varattu", sanoo Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vt. johtaja **Marina Erhola**.

Tilanne on erityisen hankala niille hyvinvointialueille, jotka toimivat jo kuntayhtymäpohjalta. Ne saattavat joutua maksamaan jopa takautuvasti lisää palkkoja kymmeniä miljoonia euroja.

Kyse on siitä, että työntekijöiden palkat on sovitettava yhteen eli harmonisoitava, kun he siirtyvät eri työnantajilta yhdelle ja samalle työnantajalle eli uusille hyvinvointialueille.

[Etusivulle](#)

MAINOS

Kas, kas se on aito & uskaliaampi Qashqai
Rahoitustarjous nyt **0,99 % + kulut***

Nissan Qashqai-mallisto
alk. 33 750 €

Katso lisää

Qashqain ostajalle varustepaketti **erikoishintaan 399 €**
Etusi jopa **3000 euroa** | sis. talvirengassarjan ja Protection Packin.

* Kertaluoton rahoituslaskelma: Nissan Qashqai MHEV 140 6M/T Acenta 2WD, hinta 33 750,00 € (sis. toim. kulut), käsilraha 6 000,00 €, sopimusaika 60 kk, kuukausierä 279,00 €, luoton määrä 27 750,00 €, viimeinen suurempi erä 13 491,88 €. Kuukausierä sisältää koron 0,99 %, perustamismaksun 345,00 € ja käsittelykulun 14,00 €/kk. Luottokustannukset yht. 2 216,88 €, luoton ja luottokustannusten yhteismäärä 29 966,88 €, todellinen luottohinta 35 966,88 € ja todellinen vuosikorko 2,16 %. Edellyttää hyväksytyä luottopäätöksen ja kaskovakuutuksen. Palvelun tuottaa Santander Consumer Finance Oy, Risto Rytin tie 33, 00570 Helsinki. [1] EU-yhdistetty kulutus ja CO2-päästöt (uusi mittaustapa, WLTP): Nissan Qashqai MHEV 140 6M/T Acenta: 6,3 l/100 km, 143 g/km. Nissan Qashqai MHEV 140 6M/T Acenta 33 750 € (sis. toim. kulut 600 €), käyttöetu 545 €, vapaa autoetu 725 €. **Nissan-varustepaketti hintaan 399 € sisältää: Talvirengassarjan ja Nissan Protection Packin (roiskekylät asennettuna, kumimatot ja tavaratilan muotomatto). Nissan Qashqai e-POWER Hybrid-malliston kampanjasta Nokian 18" nastarengassarjalla 3 066 €. Tarjoukset ovat voimassa rajattuun erään autoja. Tarjoukset ovat voimassa yksityishenkilöille uusien tilaus- ja kauppasopimuksien 1.6.-31.7.2025 aikana. Kuvan auto erikoisvarustein. Älä luota pelkästään kuljettajaa avustaviin ominaisuuksiin.

MAINOS PÄÄTTY

< Etusivulle

Palkkaharmonisoinnissa ei ole kyse kertakulusta, vaan palkkoja yhteen sovitettaessa syntyvät lisäkulut jäävät pysyvästi osaksi sote-kustannuksia.

”Kun Siun sote aloitti, kuntien ja silloisen sairaanhoitopiirin kanssa tehtiin henkilöstön siirtosopimus. Silloin sovittiin, että palkat harmonisoidaan vuoden 2019 loppuun mennessä yleisimpään palkkatasoon”, kertoo Siun soten toimitusjohtaja **Ilkka Pirskanen**.

Näin tehtiin. Kesken harmonisointiprosessin työtuomioistuin kuitenkin antoi Kainuun sote -kuntayhtymälle päätöksen, jonka mukaan sen piti yhdenmukaistaa fysioterapeuttien palkat korkeimman palkkatason mukaisiksi.

”Sen perusteella nähtiin, että yleisin palkkataso ei riitä vaan on syytä jatkaa palkkaharmonisointia kohti kärkipalkkoja.”

Siun soten toimitusjohtaja Ilkka Pirskanen pitää ongelmallisena, että yksittäinen kärkipalkka voi määrittää jopa tuhannen ihmisen palkkatason. Kuva: Jukka Gröndahl / HS

Pohjois-Karjala on yksi niistä hyvinvointialueista, joissa alueen kunnat ottivat varaslähdön sote-uudistukseen ja ovat jo aiemmin siirtäneet sosiaali- ja terveystalvelunsa maakunnan kokoisen kuntayhtymän harteille.

[Etusivulle](#)

MAINOS PÄÄTTY

Palkkojen harmonisointi on edessä loppuillakin alueilla sen jälkeen kun sosiaali- ja terveystalvetut sekä pelastustoimi siirtyvät ensi vuoden alusta

Tästä on kyse

Hyvinvointialueet aloittavat ensi vuonna

Sote-uudistuksen seurauksena vastuu muun muassa sairaanhoidon, sosiaalitoimen, vanhusten hoivan ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä niin sanotuille hyvinvointialueille kaikkialla paitsi Helsingissä ja Ahvenanmaalla.

Hyvinvointialueita on 21, ja ne vastaavat suurin piirtein maakuntia.

Alueiden ylin päättävä elin on aluevaltuusto. Niihin valittiin päättäjät eli aluevaltuutetut tammikuussa pidetyissä vaaleissa.

Aluevaltuustot aloittivat toimintansa maaliskuun alussa. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille ensi vuoden alusta. Aluevaltuustot valmistelevat nyt tätä siirtymää.

Yksi vaikeista kysymyksistä on, miten aiemmin eri työnantajien palveluksessa olleiden työntekijöiden palkat yhtenäistetään, kun he siirtyvät saman työnantajan eli hyvinvointialueen palvelukseen.

ARVIOT palkkaharmonisoinnin kokonaishinnasta ovat vaihdelleet 60 miljoonasta eurosta yli miljardiin. Pääministeri **Sanna Marinin** (sd) hallituksen sote-esitystä varten valtiovarainministeriö laski, että harmonisoinnin kustannusten yhteissumma olisi 124-434 miljoonaa euroa vuodessa.

Lue lisää: Sote-uudistus voi poikia jopa miljardin vuosittaisen lisälaskun - Kukaan ei vielä tiedä, kuinka paljon hoitohenkilökunnan palkkojen yhteensovittaminen maksaa

Kunta- ja hyvinvointialue työnantajat (KT) puolestaan kertoi helmikuussa laskeneensa, että harmonisoinnin kustannukset olisivat vähintään 680 miljoonaa euroa vuodessa.

”Silloin kun kuntayhtymä aloitti vuonna 2017, elettiin hyvässä uskossa, että yleisin palkkataso riittää. Esimerkiksi Joensuun seudulla oli tehty

< Etusivulle

Harmonisointi yleisimpään palkkatasoon toteutettiin Siun sotessa kolmessa vuodessa, ja rahaa kului 5-6 miljoonaa euroa.

Heti sen jälkeen kuntayhtymä aloitti työn palkkojen korottamiseksi kärkipalkkojen tasolle. Se on osoittautunut huomattavasti mutkikkaammaksi ja erittäin kalliiksi.

Viime vuonna työntekijäjärjestöt riitauttivat asian. Palkkakiistasta käydään parhaillaan neuvotteluita keskustasolla eli työntekijäkeskusjärjestöjen ja KT:n kesken.

SIUN SOTE ei ole ainoa kuntayhtymä, jossa palkkaharmonisointi on mennyt riitelyksi.

Työmarkkinalakimies **Jenni Aaltonen** kertoo, että KT:llä on hoidettavana useita vapaaehtoisia kuntayhtymiä koskevia palkkaharmonisaatioriitoja.

”Työntekijäpuoli hakee kärkipalkkoihin harmonisointia. Erimielisyyttä on myös harmonisointiajasta.”

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestöllä (Juko) on tällä hetkellä keskusneuvotteluissa vireillä kymmenkunta palkkaharmonisaatiotapausta, kertoo neuvottelupäällikkö **Jouni Vattulainen**.

Monissa kuntayhtymissä palkat on harmonisoitu keskipalkkoihin. Niitä suuremmille palkoille ei ole Aaltosen mukaan tehty mitään, koska kenenkään palkkaa ei saa laskea, ellei tehtävissä tai sen vaativuudessa tapahdu muutosta. Työntekijäjärjestöt vetoavat nyt näihin jäljelle jääneisiin palkkaeroihin.

”Se, että mediaanipalkkoihin harmonisointi riittäisi, on puhtaasti työnantajan omaa tulkintaa. Vaikka työtuomioistuimen ratkaisu aikoinaan tuli, valitettavasti työnantajat pitivät edelleen kiinni siitä eli eivät halua harmonisoida asianmukaisesti kärkipalkkoihin”, Vattulainen sanoo.

TYÖNTEKIJÄJÄRJESTÖ Tehyn edunvalvonta-asiantuntijan **Heidi Laurilan** mukaan harmonisoinneissa on myös edetty liian hitaasti. Ensin työnantajan on tehtävä työn vaativuuden arviointi, jotta tiedetään, ketkä tekevät keskenään samaa tai yhtä vaativaa työtä.

< Etusivulle

aletaan korjata.”

Oikeuskäytännön mukaan on selvää, että harmonisointi on tehtävä korkeimpaan palkkaan, mitä tietystä tehtävästä maksetaan, Aaltonen sanoo. Asia ei kuitenkaan ole aivan yksioikoinen.

”On iso työ selvittää, mikä on oikeasti se korkein palkka. Tehtävän vaativuudessa voi olla eroja samalla nimikkeelläkin”, Aaltonen sanoo.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vt. johtajan Marina Erholan mukaan kaikkein kuumin peruna palkkaharmonisoinnissa on tällä hetkellä se, että jo integroitujen alueiden koetaan olevan eriarvoisessa asemassa. Kuva: Kimmo Penttinen

TÄTÄ TYÖTÄ kuntayhtymissä on viime aikoina tehty. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen vt. johtaja Marina Erhola kertoo, että henkilöstöhallinto on usean kuukauden ajan käynyt kärkipalkkoja läpi tapaus kerrallaan ja katsonut, onko niille perusteluja.

”Jos joku on joskus saanut jostakin syystä sanotaan nyt vaikka 500 euroa korkeamman palkan kuin toinen työntekijä samasta tehtävästä eikä sitä ole perusteltu päätöksessä esimerkiksi vaikealla rekrytointitilanteella tai muulla, se muodostaa niin sanotun kärkipalkan”, Erhola selittää.

< Etusivulle

Siun soten Pirskasen käsitys on, että kärkipalkat ovat monesti syntyneet juuri hankalissa rekrytointitilanteissa.

”Johonkin tehtävään on ollut pakko saada lääkäri tai vaikka röntgenhoitaja. On luvattu rahaa, eikä kokonaisuutta ja seurauksia ole hahmotettu täysin. Palkka on laitettu tehtäväkohtaiseen palkkaan eikä esimerkiksi rekrytointilisäksi tai henkilökohtaiseksi lisäksi. Ja jos sitä ei ole dokumentoitu palkkapäätökseen mitenkään, siitä on vaikea rimpuilla pois.”

Muita suurempaa palkkaa saavalla on voinut myös olla vaikkapa jokin lisätehtävä tai vastuu, jota ei vain ole dokumentoitu riittävän tarkasti.

”PIIKKIPALKKOJEN” perusteiden selvittäminen ei ole helppoa, koska palkkauspäätökset on usein tehty vuosia tai jopa vuosikymmeniä sitten.

Siun sotessa palkat, tehtävänimikkeet ja vaativuusluokitukset on perattu ja määriteltä tarkkaan.

”Meillä on eurot selvillä. Joka ryhmästä on tietysti laskettu, minkälaisia eroja siellä on. Tämä on aika korutonta kertomaa, kun näitä rupeaa katsomaan tarkemmin”, Pirskanen sanoo.

Kun palkkoja nostettiin muutama vuosi sitten yleisimpään palkkatasoon, palkkaerot olivat pieniä, vain muutamia kymmeniä euroja.

”Kun yleisimmästä palkkatasosta lähdetään kohti kärkipalkkoja, puhutaan joissakin henkilöstöryhmissä sadoista euroista, maksimissaan jopa 500-700 eurosta per työntekijä.”

PIRSKANEN antaa muutaman esimerkin. Terveystieteidenhuollon ammattitehtävissä työskentelevillä sairaanhoitajilla, toimintaterapeuteilla ja terveydenhoitajilla suurimmat erot yksittäisiin kärkipalkkoihin ovat Siun sotessa jopa 719 euroa.

Hoitoalan ammattitehtävissä, joissa on muun muassa lähihoitajia, hammashoitajia ja osastosihteereitä, suurin ero kärkipalkkoihin on vain 172 euroa.

< Etusivulle

Yksittäisessä palkkaryhmässä voi Pirskasen mukaan olla jopa tuhat ihmistä, joista vain muutamille maksetaan merkittävästi suurempaa palkkaa.

Hän pitää ongelmallisena, että tällainen yksittäinen kärkipalkka määrittää jopa tuhannen ihmisen palkkatason.

”Pitäisi katsoa laajemmin.”

”Kun samaan aikaan on järjestettävä kansalaisille lakisääteiset palvelut, niin kyllä on todella vaikea yhtälö edessä.”

TÄHÄN mennessä kärkipalkkoihin harmonisointiin on käytetty Siun sotessa muutamia miljoonia euroja. Jos palkat nostettaisiin tästä hetkestä alkaen suurimpien palkkojen tasolle, puhuttaisiin Pirskasen mukaan noin 20 miljoonan euron kustannuksista.

”Jos joutuisimme harmonisoimaan takautuvasti, niin kuin ammattijärjestöt ovat vaatineet, summat tietysti nousevat”, Pirskanen sanoo.

Marina Erhola ei halua vielä tässä vaiheessa avata tarkemmin summia Päijät-Soten osalta. Hän sanoo vain, että ”voidaan helposti puhua kymmenistä miljoonista euroista”.

Jos palkkojen yhteen sovittaminen maksaa jokaisella hyvinvointialueella kymmeniä miljoonia euroja, harmonisaation kokonaiskustannukset kipuavat helposti miljardin suuruusluokkaan.

Pirskanen uskoo valtiovarainministeriön ja KT:n laskevan harmonisoinnin kustannuksia liian pienillä summilla siksi, ettei niillä ole käytännön tietoa, miten laajalla palkka-asteikolla yksittäisiä kärkipalkkoja on.

Korkeimpiin palkkoihin harmonisointi tulee Pirskasen ja Erholan mukaan merkitsemään haasteita hyvinvointialueiden taloudelle. Kymmenien miljoonien eurojen lisäys palkkakustannuksiin ei sujahda budjettiin noin vain.

HYVINVOINTIALUEIDEN saama rahoitus lasketaan rahoituslain mukaisella laskukaavalla.

”Se on kiinteä rahoitus, jolla pitäisi tulla toimeen. Jos siihen suhteuttaa, mitä palkkaharmonisatiosta voi tulla maksettavaa, kyllähän ne ovat isoja rahoja. Kun samaan aikaan on järjestettävä kansalaisille lakisääteiset palvelut, niin kyllä on todella vaikea yhtälö edessä”, Ilkka Pirskanen sanoo.

Tilannetta mutkistaa entisestään hoitajien lakko, jolla hoitajajärjestöt tavoittelevat palkkojen korottamista ja yrittävät kuroa umpeen niiden jälkeenjääneisyyttä.

”Se, että palkkaharmonisointi on tapetilla samanaikaisesti kuin hoitajien sopimukseton tila, tuo ihan oman värinsä tähän. Meillä on kaksi isoa asiaa auki”, Marika Erhola sanoo.

ERITYISTÄ huolta Erhola ja Pirskanen kantavat vapaaehtoisten, jo integroituneiden alueiden tilanteesta.

”Ne alueet, jotka eivät ole vielä integroituneet, siirtyvät valtion rahoitukseen ensi vuoden alusta. Palkkaharmonisointi tapahtuu niissä valtion rahoituksella”, Erhola sanoo.

”Sen sijaan niille edelläkävijäorganisaatioille, jotka ovat vapaaehtoisesti integroituneet, saattaa tulla harmonisoinnista jälkikäteislasku menneiltäkin vuosilta.”

< Etusivulle

Ilkka Pirskanen on ollut Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymän Siun sotien toimitusjohtaja sen perustamisvaiheesta eli kesästä 2016 asti. Kuva: Jukka Gröndahl / HS

Käytännössä laskut lankeavat kuntayhtymien omistajakunnille. Pirskasen mukaan tämä sotii hänen oikeustajuaan vastaan.

”Semmoisilla alueilla, jotka ovat lähteneet pilottina liikkeelle tekemään uudistusta omaehtoisesti aikaisemmin – ja ihan tämän uudistuksen tavoitteiden mukaisesti –, kunnat joutuisivat maksamaan palkkojen harmonisoinnin kustannukset. Ja valtiovalta hoitaa niille, jotka tulevat vasta lain pakottamana samaan tilanteeseen.”

Kuntayhtymien rahoitus on ollut niin niukkaa, etteivät ne Erholan käsityksen mukaan selviä harmonisoinnin kuluista mitenkään muuten kuin supistamalla palveluja merkittävästi.

Esimerkiksi Päijät-Sotessa toteutettiin vuosina 2020–2021 yhteensä 28 miljoonan euron leikkaukset.

”Sopeutuksesta on niin vähän aikaa, että mahdollisuudet tehdä toista yhtä isoa sopeutusta tässä työvoimatilanteessa ja henkilöstön kuormitus tilanteessa ovat huonot. Sitten väestön palvelutaso heikkenee niin paljon, ettei pysytä enää lakisääteisissä velvoitteissa.”

KUNTAYHTYMÄSSÄ odotetaan kuumeisesti valtiovallan ratkaisuja tilanteeseen.

[← Etusivulle](#)

”Meille olisi tärkeää saada valtiovalalta kanta, miten se tätä palkkaharmonisointia ratkaisee. Tällä on vaikutusta siihen, minkälaisen neuvotteluvaltuuden meidän omistajamme antavat Siun sotelle tässä asiassa.”

Asiavirhe

Aiheeseen liittyvää

Aluevaalit | ”Olennaisinta on, että palkat ja laskut saadaan maksettua eikä kukaan kuole” – Tästä on kyse soten muutoskustannuksissa, joista vaalitenteissä kiivaillaan

20.1.2022 19:39

Seuraa ja lue artikkeliin liittyviä aiheita

Sote

Hyvinvointi

Palkat

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Työelämä

Marjaana Varmavuori

Luitko jo nämä?

Työtaistelut | Finnair perunut yli 140 lentoa tiistailta

6:02

Pysäköinti | Pihakaduksi muutetulle Vaasankadulle syntyi sakkorysä

13:48

Tältä vakavasti sairas Bruce Willis näyttää nyt – vaimolta koskettava julkaisu: ”Olen syvästi surullinen tänään”

[Etusivulle](#)**ongelmiin ovat vähissä**

16.6. 16:30

"Oireeton kansantauti" alkaa huomaamatta – turvotus ja suonenvedot voivat olla paljastavia merkkejä

10:45

Pääkirjoitus | Osuuskuntien omistajien kannattaisi terävöityä

2:00

Konserttiarvio | Olympiastadion tulvi iloa, kun Iron Maiden tulkitsi rakastettuja hittejään

Tilaaajille

HS Visio | Ukrainan suuriskun taustalla on suomalaista drooniosaamista

Tilaaajille

HS-analyysi | Luin viikon israelilaismediaa – tämän se kertoi Gazasta

Tilaaajille

HS-analyysi | Kaliforniassa Trumpin tekosyyksi riitti kourallinen väkeä

Tilaaajille

Itäraja | Venäjän häirintä katkoo puheluita Suomessa

12:50

